

מחשבה קצרה על הדף

הרב יחזקאל הרטמן

ראש השנה דף יא-ב

עניין: למועד אשוב אליך

תוס' ד"ה אלא

וזמכילתא צפרשת ויסעו בני ישראל
מרעמסק¹⁰ (אמרי') דצט"ו צניסן
נולד יצחק [ומיהו פליגי אדהכא
דקאמר נמי צט"ו צניסן דבר הקצ"ה
עם אברהם צט"ו צניסן צאו מלאכים
לבשרו¹¹] ורבי מאיר שליה לצור יסד
צמעריב של פסק ומנות אפה ויאכלו
צילי חג פסק ואמרי' צבראשית רצה¹²
לושי ועשי עוגות הדא אמרת שפסק
היה וכל הני לא ס"ל דלמועד אשוב
אליך כעת חיה אמועד ראשון אלא
כלומר למועד כזה שהוא פסק וכן
תרגם אונקלוס כעת חיה כעת דאחון
קיימין והשתא הא דכתיב צפרשת
מילה אשר תלד לך שרה למועד הזה
צשנה האחרת (בראשית י"ז) ואמריין
[צמדרש תנחומא¹³] מלמד סרט לו
סריטה צכותל דלשנה האחרת¹⁴ על
כרחך דצט"ו צניסן נאמר ובו ציום
נמול ובו ציום צאו מלאכים צשנה¹⁵ זו
תימה דכל הני דאמרי צתשרי הוה
היכי מקיים ההוא קרא דלמועד הזה
צשנה האחרת ואיך יתכן לומר
שנצטווה צפסק ולא נמול עד תשרי
והלא זרזין מקדימין למנות¹⁶ ועוד
הכתיב צעלם היום הזה (שם) צו
ציום שזוהו מל ואומר ר"ת דהני
דאמרי צתשרי סצירא להו כרבי
יהושע דאמר צניסן צברא העולם

פרשת וירא בראשית יח, י-יד

וַיֹּאמֶר שׁוּב אָשׁוּב אֵלַיךְ כְּעַת חַיָּה וְהִנֵּה בֶן לְשָׂרָה אֲשֶׁתְּךָ
וְשָׂרָה שֹׁמֵעַת פֶּתַח הָאֵהָל וְהוּא אַחֲרָיו: וְאַבְרָהָם וְשָׂרָה זָקְנִים
בָּאִים בַּיָּמִים חֲדָל לְהִיּוֹת לְשָׂרָה אַרְח פְּנֵשִׁים: וַתִּצְחַק שָׂרָה
בְּקִרְבָּהּ לֵאמֹר אַחֲרַי בְּלֹתִי הִיתָה־לִּי עֵדָנָה וְאֲדֹנָי זָקֵן: וַיֹּאמֶר
יְהוָה אֶל־אַבְרָהָם לְמַה זֶה צִחַקְךָ שָׂרָה לֵאמֹר הֲאֵף אֲמַנֵּם
אֵלֶּךְ וְאֲנִי זָקְנָתִי: הֲיִפְלֵא מִיְהוָה דָּבָר לְמוֹעֵד אָשׁוּב אֵלַיךְ
כְּעַת חַיָּה וְלִשְׂרָה בֶן: וַתִּכְחַשׁ שָׂרָה וְלֵאמֹר לֹא צִחַקְתִּי כִּי

מהרש"א ח"א

ע"ש לדברי הצ"ר בב" שיעה אחרת והקשו תוס' הכא ותימה דכל הני דאמרי צתשרי היכי
מקיימי קרא דלמועד הזה צשנה אחרת וגו' ואור"ת דס"ל כר"י כו' ע"ש והוא דחוק גם דחוק
לפרש"י שצחומש שהניח שיטת התלמוד דהכא דצ"ה היה ופירש כל הכתובים ע"פ המכלתא
וסדר עולם דצפסק היה והנראה לפי שינוי לשון הכתוב דצפ' מילה נאמר בג' למועד הזה צשנה
האחרת וגו' וכאן נאמר בד' למועד אשוב וגו' ולא כתיב הזה צשנה האחרת והנכון נראה לקיים
פירוש רש"י שצחומש ע"פ שיטת התלמוד ותלמוד דהכא נמי ס"ל דלמועד הזה צשנה האחרת
וגו' דצניסן היה דהכי נמי משמע צשנה האחרת למועד הזה ואז סרט לו סריטה וכיון דצט"ו
צניסן נולד יצחק ע"כ מאמר דלמועד הזה צשנה וגו' נמי צט"ו צניסן הוה ובו ציום נמול
אברהם וציאת המלאכים ציום ג' למילתו היה צי"ו צניסן כדברי רבי חמא אלא דמאמר למועד
אשוב אליך וגו' לא משמע לשנה אחרת צמועד זה אלא למועד הראשון שיצא צשנה זו אצא אליך
וא"כ ע"כ צתשרי הוה וקאי צחג ולמועד אשוב וגו' היינו פסק כדמסיק תלמודא והשתא אין לנו